

قلم‌های قد بلند

سیری در ادبیات دفاع مقدس و مقاومت

محمد رضا سنگری

کتاب‌دانشجو

قلم‌های قدبلند

سیری در ادبیات دفاع مقدس و مقاومت

محمدرضا سنگری

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

طراح جلد: وحید اصفهانیان

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: هنگام

کانون اندیشه جوان

سرسامه: سیری، محمدرضا، ۱۳۳۳ -

عنوان و نام پدیدآور: قلم‌های قدبلند، سیری در ادبیات دفاع مقدس و مقاومت / محمدرضا سنگری.

مشخصات نشر: [توان]، کانون اندیشه جوان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۱۰ ص.

شابک: 978-622-159-321-5

وضعیت فهرست‌نویس: فیا.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت‌ها.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷—ادبیات و جنگ—تاریخ و نقد.

موضوع: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Literature and the war -- History and criticism: موضوع

موضوع: ادبیات انقلابی - تاریخ و نقد.

Revolutionary literature -- History and criticism: موضوع

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷—شعر—تاریخ و نقد.

موضوع: Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Poetry -- History and criticism: موضوع

شناسه افزوده: کانون اندیشه جوان.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ س۹ / الف PIR۴۰۰۹

رده‌بندی دیویی: ۸۴۰ / ۸۳۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۹۴۸۷۷

تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن ۸۸۵۰۵۴۰۲ - ۸۸۵۰۳۳۴۱

همه حقوق محفوظ است

فهرست

۹	پیشگفتار اول: سازه‌های هویت‌ساز در ادبیات دفاع مقدس
۱۱	بند اول: درآمد
۱۳	بند دوم: ضرورت و اهمیت ادبیات دفاع مقدس
۱۳	بند سوم: پیشینه تحقیقات ادبیات دفاع مقدس
۱۴	بند چهارم: هویت ادبیات دفاع مقدس
۱۷	۱. هویت ایرانی داشتن (پیوستگی تاریخی فرهنگی با گذشته ادبی)
۱۷	۲. هویت اسلامی - شیعی (پیوستگی با باور و ارزش‌های دینی - مذهبی)
۲۱	۳. وفاداری به گفتمان انقلاب اسلامی
۲۳	۴. وفاداری به هویت ملی - دینی توأمان
۲۵	۵. پیوستگی با عرفان و نمادها و مظاهر عرفانی (هویت عارفانه)
۲۸	۶. هویت معترض و ستیزنده (دغدغه‌مند و آرمان‌مند)
۲۹	۷. هویت پویا و زایا
۳۳	بند پنجم: جمع‌بندی
۳۳	گفتار دوم: زبان و ادبیات فارسی، ادبیات انقلاب اسلامی
۳۵	بند اول: درآمد
۳۵	بند دوم: قابلیت‌های زبان فارسی
۳۷	بند سوم: دامنه ادبیات فارسی
۳۸	بند چهارم: گونه‌های ادبی ادبیات انقلاب اسلامی
۴۱	

- بند پنجم: ویژگی‌های ادبیات انقلاب اسلامی ۴۲
- بند ششم: شعر انقلاب اسلامی ۴۷
- بند هفتم: ادبیات داستانی انقلاب اسلامی ۵۰
- بند هشتم: آسیب‌های تهدیدکننده زبان و ادبیات فارسی ۵۶
- بند نهم: جمع‌بندی ۶۰
- گزارش سوم: خودمحاكمه‌ای یا خوداتهامی یا خودملامتی در شعر انقلاب اسلامی ... ۶۳
- بند اول: درآمد ۶۳
- بند دوم: بررسی‌های خوداتهامی شاعرانه ۶۴
- بند سوم: خوداتهامی پس از مشاهده عظمت رزمندگان ۶۵
- بند چهارم: نثر (بروز و روزن (خوداتهامی) با دیدن حماسه‌ها به ویژه دیدار شهیدان ... ۶۷
- بند پنجم: غبطه، رست و آروی داشتن جایگاه و پایگاه شهیدان و رزمندگان ۷۰
- بند ششم: محکوم کردن تمام‌اگر ۷۳
- بند هفتم: خوداتهامی و طرح دینی آرمان ۷۴
- بند هشتم: حضور من اجتماعی در خوداتهامی ۷۵
- بند نهم: توصیف عظمت‌ها در پرده خوداتهامی ۷۵
- بند دهم: خوداتهامی همراه با انذار و نهیب اجتماعی ۷۶
- بند یازدهم: خودستایی و خوداتهامی توأمان ۷۸
- بند دوازدهم: جمع‌بندی ۷۹
- گفتار چهارم: بیداری جهانی و شعر انقلاب اسلامی ۸۱
- بند اول: درآمد ۸۱
- بند دوم: اسباب برانگیزانندگی شعر انقلاب اسلامی ۸۲
- بند سوم: جغرافیای شعر بیداری ۸۵
- بند چهارم: شعر بیداری جهانی در ایران ۸۹
۱. باور ژرف اعتقادی ۸۹
۲. همسویی و همسانی بیداری و حرکت جهانی با انقلاب اسلامی ۸۹
۳. انتشار سریع شعر شاعران ۸۹

- بند پنجم: ویژگی های شعر بیداری ۹۰
۱. سرشار از عناصر و نمادهای فرهنگ قرآنی و روایی است. ۹۰
۲. اصطلاحات، نام‌ها و نمادهای تاریخی و جغرافیایی در سروده‌ها کاربرد فراوان دارد. ۹۲
۳. محاکمه تخطئه سکوت جهانی به ویژه سازمان ملل در مقابل جنایات ۹۳
۴. تحقیر بیدادگری و بیدادگران همراه با نفرت و نفرتین ۹۳
۵. امید به پیروزی در شعر بیداری موج می‌زند. ۹۴
۶. فرحام سیاه بیداد و استبداد، ناپودی است؛ ۹۵
۷. ستایش رهبران و شخصیت‌های مبارز، رزمندگان و شهدا ۹۶
۸. طرح نسبت بران جامعه‌ها که زمینه‌ساز تداوم استبداد می‌شود ۱۰۰
۹. طنز، تند و تیز بود شعر بیداری است. ۱۰۱
۱۰. دعوت به وحدت و سمدلجامه اسلامی ۱۰۳
۱۱. پیوند دادن بیداری جهانی به ادب اسلامی و آن را نتیجه انقلاب اسلامی دانستن. ۱۰۴
- بند ششم: جمع‌بندی ۱۰۵
- گفتار پنجم: ادبیات ضد جنگ، ادبیات دفاع مقدس ۱۰۷
- بند اول: درآمد ۱۰۷
- بند دوم: مفاهیم و اصطلاحات مرتبط ۱۰۸
۱. ادبیات جنگ‌ستا و جنگ‌طلب ۱۰۸
۲. ادبیات جنگ‌ستای صلح‌طلب ۱۰۹
۳. ادبیات صلح‌ستا و جنگ‌ستیز ۱۱۵
- بند سوم: ادبیات مرتبط با دفاع مقدس ۱۱۷
۱. ادبیات دفاع مقدس ۱۱۷
۲. ادبیات تلخ جنگ ۱۲۰
۳. ادبیات تاریک جنگ یا ادبیات ضد دفاع مقدس ۱۲۳
- بند چهارم: ویژگی های ادبیات ضد دفاع مقدس ۱۲۷
- کتابنامه ۱۳۱

فهرست آیات..... ۱۳۷.

نمایه اعلام..... ۱۳۹.

www.ketab.ir

پیشگفتار

عناصر مویّت‌ساز ادبیات انقلاب اسلامی و بخش بزرگ و جدایی‌ناپذیر آن، یعنی ادبیات دفاع مقدس در همه گونه‌های ادبی مانند شعر، داستان، خاطره، ادبیات نمایشی، قطعات ادبی، زندگی‌نامه، وصیت‌نامه و کوتاه‌نگاری‌ها ریشه در درون‌مایه‌های شیعی و گفتمان انقلاب اسلام دارد. روزه این ادبیات به دلیل دارا بودن مضامین والایی نظیر دعوت به انقلاب علیه مسبدان، تراحم به مستکبران و بیدادگران، تجلیل از فرهنگ رشادت و شهادت، آزادی‌خواهی اما نه نصر و پیروزی و... مورد استقبال ملت‌های آزاده جهان که تجربه بیداری، مقاومت و پایداری برابر جریان‌های استبدادی و استکباری دارند، قرار گرفته است. در این کتاب به تبیین مبانی، مضامین و آرمان‌های ادبیات دفاع مقدس و مقاومت پرداخته می‌شود.

اثر حاضر محصول تلاش گروه ادب و هنر مرکز پژوهش‌های جوان است. این مجموعه، شاخه‌ای از شاخسار پربر و بار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی^۱ است که با گروه‌های علمی «بینش و اندیشه»، «مطالعات فرهنگی و اجتماعی»، «نظام‌ها و مطالعات انقلاب اسلامی»، «اخلاق، تربیت و روان‌شناسی»، «استدلال و حوزوی و

۱. پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با توجه به بایستگی تحقیقات دقیق و منسجم، نظریه‌پردازی و نوآوری پیرامون زیرساخت‌های اندیشه دینی و نظامات اجتماعی مبتنی بر آن و پرداخت علمی و روزآمد به حوادث واقعۀ فکری و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری اقشار تحصیل کرده و نسل جوان کشور، به‌عنوان نهادی علمی - پژوهشی و آموزشی، دانشگاهی و حوزوی در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد. این پژوهشگاه دارای شخصیتی حقوقی، مستقل و در حکم نهاد عمومی و غیردولتی و غیرانتفاعی است که در قالب چهار پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی، نظام‌های اسلامی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی و دانشنامه‌نگاری دینی و همچنین مرکز پژوهش‌های جوان فعالیت می‌کند.

آداب طلبگی» به افق‌ها و گام‌های پیش رو در عرصه فرهنگ جامعه اندیشیده، آثار مفیدی به ثمر نشانده است. رشد و شکوفاندن باورها و گرایش‌های دینی، معرفی الگوهای مطلوب رفتار دینی و پاسخ به نیازها و خواسته‌های جوانان در زمینه‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی از برجسته‌ترین اهداف فراروی مرکز است تا با رصد شرایط روز جامعه، به صید موضوعات ضروری دست زده، پژوهش‌هایی مفید بیافریند.

مرکز پژوهش‌های جوان در چهار سطح جوان، دانشجو، اندیشه و طلبه به تولید آثاری در قالب‌ها و آرایه‌های گوناگون مشغول است:

۱. مخاطبان «کتاب جوان» تحصیل‌کردگان دوره متوسطه‌اند و عموماً ۱۷ تا ۲۴ سال سن دارند.
۲. مخاطبان «تاب انشجو» دانش‌پژوهان مقطع کاردانی و کارشناسی با حدود سنی پیش‌بینی شده ۱۸ تا ۲۶ ساله‌اند.
۳. مخاطبان «کتاب اندیشه» جوانان عبور کرده از تحصیلات مقطع کارشناسی و با سن پیش‌بینی شده کمتر از ۲۸ ساله‌اند.
۴. مخاطبان «کتاب طلبه» جوانانی هستند که سال‌های نخست و سطوح میانی علوم حوزوی را می‌گذرانند.

کتاب پیش رو از آثار سطح دانشجوی این مرکز است.

این مرکز با قدردانی از آقای دکتر محمدرضا سکری برای انجام این اثر، تلاش مجدانه مدیر گروه ادب و هنر آقای محمدحسن شاهنگی و مکانیزه ارزیابان گرامی آقایان دکتر محمدحسین باقری و دکتر علی رضوی نهاد را ارج نهاده، مسماة در انتظار تقدما و پیشنهادهای خوانندگان تیزبین نشسته است.

مرکز پژوهش‌های جوان